

Koldingbogen

ÅRSTAL:	2002
FORFATTER:	Vibeke Krag
TITEL:	Min farfar Richart Krag.
KORT RESUME:	Richard Krag, født 1910, bopæl i Kolding fra 1937, ansat ved Kolding Hørfabrik og FDB Kolding.

MIN FARFAR RICHART KRAG

AF LILLIAN VIBEKE KRAG

Nu må det være på tide, at min farfar Richart Krag bliver nævnt i Koldingbogen. Efter min mening var han involveret så mange steder i Kolding gennem sit liv, at det berettiger ham til omtale.

Det var min interesse for slægtsforskning, der startede det hele. Først ville jeg bare finde ud af, hvem mine forfædre og formødre var. Men det mest spændende var at finde ud af, hvad de havde brugt deres liv til - mere spændende end hvornår de var døbt, gift og begravet. Så jeg startede med den generation, som jeg selv havde kendt, nemlig mine bedsteforældre og fandt hurtigt ud af, at min farfar nok havde været med flere steder end de fleste. Han har været staldknægt, opvaske og bedroomstewart på dampskibet Frederik den VIII, han har været buddreng og maler, bryder i den seje klasse, jord- og betonarbejder, da KIF-hallen på Tvedvej skulle bygges, kaffesurrogatfremstiller og dropskoger/chokoladearbejder ved FDB, tekstilarbejder og væver på Kolding Hørfabrik, lagerarbejder hos Gimbel A/S, turguide for Dansk Vandrerlaug i Kolding og meget meget andet.

BARNDOM OG UNGDOM

Min farfar hed Hans Peter Lassen Richart Krag, men han blev aldrig kaldet andet end Richart Krag. Han blev født i Esbjerg i 1910,

men var ud af en lang slægt af koldingensere - jeg kan i min slægtsforskning dokumentere seks generationer fra Kolding på mandssiden. Hans far var udlært mejerist, men arbejdede som fyrbøder på DFDS skibe. Hans mor kom fra en lille by, Næstelsø, på Sjælland. Senere flyttede familien til Middelfart, hvor faderen fik arbejde som fabriksarbejder på NKT (Nordisk Kabel og Tråd). 1917 flytter familien igen til en lille landsby ved navn Skrillinge. I folketællingen 1921 får vi at vide, at faderen driver købmandsvirksomhed fra gården, men han er også arbejdsmand.

På en lille landsbyskole i Skrillinge, som ligger trukket væk fra hovedvejen, og hvor der kun var et klasselokale til alle skolebørnene, fik min farfar sin boglige lærdom. I de gamle skoleprotokoller kan man se, at de ikke gik i skole hver dag - de skulle også passe deres arbejde. De gik i skole hver anden dag og havde fri, når det var kongens fødselsdag. Min farfar har tit fortalt, at han kom tidligt ud af skolen for at tjene, og jeg mindes, at for hver gang, han fortalte det, blev det tidligere og tidligere. Jeg fik aldrig spurgt ham, hvornår det var, men på et billede fra hans konfirmation har en ukendt skrevet bagpå, at han tjente hos gårdejer Niels Larsen Madsen i to år.

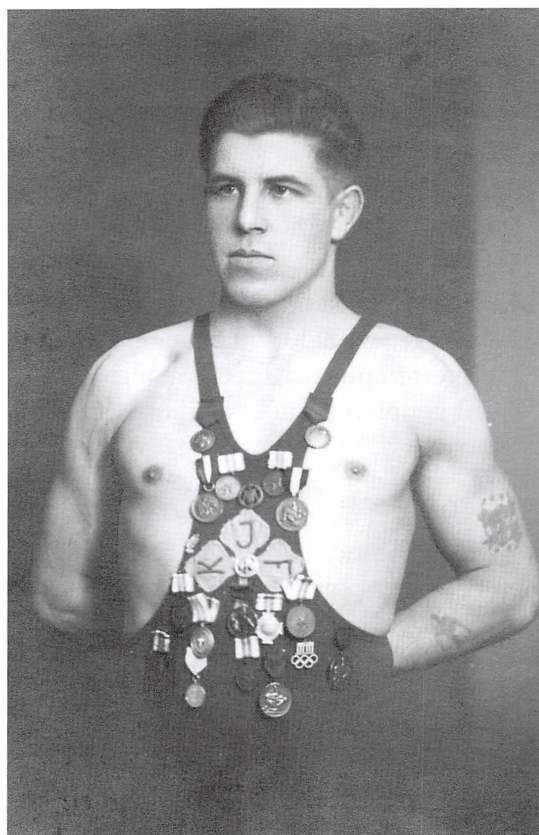
2. januar 1928 udstedte Middelfart Politien en søfartsbog til min farfar. Måske inspireret

af sin fader, skulle han ud på havet. Først kom han ud at sejle med København-Århus båden som dæksdreng, men senere kom han med DFDS' dampskib Frederik den VIII af København, en af Danmarks store Amerikabåde. Her arbejdede han som opvasker i næsten to år. Han nåede lige at stige lidt i graderne og endte som kahytsovarter, inden han påmønstrede dampskibet M/S Brasilien af København som kahytstreng. Det sejlede via England til Sydamerika. Blandt hans efterladte papirer lå et spansk identifikationspas med fingeraftryk og pasbillede, sandsynligvis fra turen med netop dette skib.

Han gik i land i 1931, men blev i København og arbejdede som cykelbud hos sine mostre Mary og Marie Jensen, der havde et vaske- og rulleri på Frederiksberg. I sin fritid kom han i Atletklubben DAN, hvor han gik til brydning. Samtidig begyndte han at male. I 1934 fik han undervisning på Albertine Wesenbergs tegne- og maleskole. Stort set alle hans malerier er i familiens eje, men de har været udstillet mange gange blandt andet sammen med venen Svend Lind.

RICHART KRAG FLYTTER TIL KOLDING

Fokeregistret har oplyst, at Richart Krag den 9. december 1937 flyttede fra Middelfart til Kolding. Her boede han først i Klostergade 4. Han meldte sig i ind i KIFs Brydeafdeling og allerede i 1938 var han på deres førstehold, en af de stærke drenge sammen med Kløve Nielsen, Charles Jessen og Rudi Jacobsen. Fra min farmor og farfars hjem husker jeg alle de mange medaljer og flotte pokaler, der stod side ved side. På billedet ses min farfar med et

Richart Krag som ung bryder i KIF – allerede prydet med medaljer. Foto fra o. 1940.

udsnit af de mange medaljer på sin bryderdragt fra KIF.

Min farfar påtog sig også at være sekretær for foreningen og beskrev detaljeret de mange stævner. KIF har stadig de gamle referatbøger. Det har været meget spændende at læse i dem, for selv om de naturligvis omhandlede brydestævnerne, var der også små indslag, der beskrev livet i Kolding i den periode.

Han viste også andre sider af sit talent i KIF. Han var på pletten, når der skulle laves

kulisser til de store 6-dages løb. Mange af de store kulisser blev genbrugt år efter år, men sommetider skulle der også laves nye. Mange timer blev brugt til at male, selvom han ikke var alene om arbejdet. Han kunne også lide at optræde. I forbindelse med KIFs store åbne landsstævner deltog han i de revyer, der blev spillet om aftenen. I 1943 var han også konferencier.

Richart var også med i redaktionen af KIFs blad Stafetten. Jeg har ikke læst alle numrene, men ved en hurtig gennemgang fandt jeg flere artikler underskrevet R.K. I Stafetten var der et indslag, der hed „Fra mit Vindue“, i den periode, hvor man byggede KIF-Hallen på Tvedvej. Det var skrevet af min farfar og handler om, at han og fem arbejdskammerater, han havde taget med fra Hørfabrikken, gravede en rende til vandledningen. Artiklen fortæller, at selvom de alle mand arbejdede hårdt med skovlene, havde de haft det mægtigt rart i solskinet. Bagefter skulle alle på arbejde eftermiddag og nat. De fem kammerater var ikke engang selv KIFere.

DANSK VANDRERLAUG

Det er almindelig kendt i familien, at min farmor og farfar lærte hinanden at kende i Dansk Vandrerlaug. I deres fotoalbum kan man finde utroligt mange fotografier fra vandretiden. Og som altid, når Richart var med i noget, så skrev han også i foreningsbladet - om ture, de skulle på, eller havde været på. Jeg har blandt andet en kopi af et tysk rejsepass fra deres tur med vandrerlauget i påsken 1938 til Hamborg. Min farfar fungerede i øvrigt som rejseleder. Hver gang min farfar var af sted på tur, lavede han en flot rejsebe-

skrivelse, når han var kommet hjem og havde fået sine fotografier fremkaldt, en vane jeg selv tidligt overtog. Det skal her bemærkes, at det dengang var usædvanligt at rejse og ikke alle havde råd til at fotografere. Min farmor og farfars fotoalbum er en guldgrube af ferieminder og begivenheder i deres liv, og modsat mange andre har min farfar stort set altid fået skrevet op, hvad og hvem billederne forestiller.

FAMILIE- OG ARBEJDSLIV

Min farmor, der hed Vikka Rasmussen, og farfar bliver gift i 1940 og stiftede familie. De fik to drenge. Min farfar var ansat på FDBs fabrikker i to omgange. Før og under krigen var han i kaffesurrogatfremstillingen. Efter krigen blev denne afdeling nedlagt, og 18 mand stod uden arbejde, bl.a. min farfar.

Han fik derefter arbejde på Kolding Hørfabrik. Her var han aktiv med at skrive til de ansattes blad Slibestenen. Udover at skrive artikler til bladet sad han i redaktionen og var både formand og sekretær. Han var også tilidsmand for væverne på fabrikken. Når der skulle være høstoptog igennem byen var han dekoratør og skiltemaler af vognene. Han arbejdede i væveriet på Hørfabrikken i 16 år.

Efter de 16 år på Hørfabrikken kom han i 1964 tilbage til FDB som dropskoger. Han lavede bl.a. lakridspinde med pastelfarvet glasur. På FDB var der igen bud efter hans evner, når der blev arrangeret børnehjælpsdage. Han stod for de flot pyntede vogne. Til Fagenes Fest engang under krigen fik Richart Krag arrangeret et tovtrækningshold af piger fra FDB. Efter at de havde fået fri fra arbejde kl. 16, mødtes de igen kl. 19 i FDBs gård for at

Høstvogn fra Kolding Hørfabrik. Til højre ses Richart Krag. Høstfesterne startede i 1946 og blev arrangeret af Personaleforeningen. Ved de første høstfester var der kun 75-80 deltagere, men senere kom man op på omkring 1000 deltagere.

træne. Min farfar fortalte, at de første gang bandt toenden til cykelskuret med det resultat, at de væltede cykelskuret. De har haft det sjovt, det er jeg sikker på.

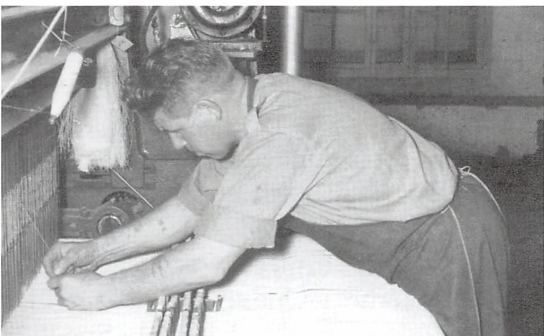
FREMADS FOLKEBIBLIOTEK

Richart Krag var meget glad for at læse bøger og samle på bøger, og han brugte en del af sin

tid på at sælge billige bøger for Fremads Folkebibliotek fra dør til dør og på sine arbejdspladser. Det var en form for kulturarbejde, og han var god til det. I FFB var der belønning til de 15, der solgte flest bøger, og det har skaffet Richart og Vikka flere ture rundt i Danmark og omkringliggende lande. Ud over selv at samle på bøger og sælge bøger, tog han et aftenskolekursus i bogindbinding. Mange

Richart Krag står klar med anisolien, der skal i lakridsmassen. Foto fra FDBs 70 års jubilæum i 1972.

Richart Krag ved væven på Kolding Hørfabrik. Foto 1963/64.

bøger på min reol og på mine forældres er kunstfærdigt indbundet af Richart.

Jeg er blevet meget imponeret over alt det, min farfar kunne overkomme, og jeg har endda kun fortalt om noget af det. Jeg er glad for at have kendt min farfar, som med tiden er blevet et af mine idoler.